TULLI

Lausunto
5.6.2025
Dnro Tulli

Valvontaosasto/tullivalvonta
Tuoteturvallisuus
Jonna Savander

Talousvaliokunta
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

E 38/2025 vp

Tullin lausunto komission tiedonantoon kattavasta EU:n keinovalikoimasta turvallista ja kestävää verkkokauppaa varten

Tulli kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa, että Tullin tuoteturvallisuusvalvonnassa testataan noin 1500 – 1600 kuluttajatuotetta vuosittain ja Tullilla on siis varsin kattava käsitys siitä, millaisia Suomen markkinoille tuotavat kuluttajatuotteet ovat laadultaan. Noin 12 % Suomessa tulliselvitettävistä kuluttajatuotteista ei täytä lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia ja niiden markkinoille pääsyä joudutaan rajoittamaan. Kaikkein vaarallisimmat tuotteet raportoidaan EU-laajuisesti Safety Gate -järjestelmässä, jolloin ne voidaan poistaa myös muiden jäsenmaiden markkinoilta. Tullin havaintojen mukaan sisäkaupan reittejä pitkin maahan tulleet erät ovat laadultaan keskimäärin hieman tullattuja tuotteita parempia ja osa niistä voi olla EU-alkuperää, mutta toisaalta sisäkaupan tuontia ei valvota määrällisesti yhtä paljon. Tullin valvomien sisäkaupan tuotteiden määrä oli esimerkiksi 2024 hieman tuoteryhmästä riippuen vain 9-27 % kaikista valvotuista kuluttajatuotteista.

Taulukko: Tullattujen kuluttajatuotteiden määrät ja määräystenvastaisten osuudet 2024.

Näytteitä	Tuoteryhmä	HUOM (%)	HYL (%)
5	Kynttilätuotteet ja muut poltettavat tuotteet		20%
108	Korut ja muut vastaavat esineet	1%	5%
37	Urheilu- ja kuntoilutuotteet		19%
17	Kodinhoito- ja sisustustarvikkeet		6%
146	Muut kulutustavarat	5%	14%
103	Kosmetiikka	20%	31%
253	Tekstiilit, jalkineet ja asusteet	4%	5%
406	Lelut	7%	13%
Yht.: 1 075		**6%**	**12%**

Komission tiedonannossa esitettiin huoli siitä, että verkkokauppojen yksityishenkilöille toimittamissa kuluttajatuotteissa esiintyy paljon vaatimustenvastaisuutta, mistä voi aiheutua haittaa kuluttajien terveydelle ja turvallisuudelle. Tulli on omien valvontahavaintojensa perusteella samaa mieltä asiasta ja toivoo, että kansallisesti ja EU-tasolla löydetään keinoja puuttua tehokkaasti vaatimustenvastaisten kuluttajatuotteiden tuontiin. Tulli kuitenkin tähdentää, että yksittäisten pienpakettien sisältämien tuotteiden valvominen on tehotonta resurssien käyttöä verrattuna kaupallisen tuonnin valvontaan, ja yksityishenkilöiden tuonnin valvonta myös suoraan vähentää kaupallisen tuonnin valvontaan käytettävää resurssia. Tullin mielestä ensisijaisesti tulisi löytää keinoja, joilla voitaisiin vaikuttaa kuluttajien ostokäyttäytymiseen. Komission suunnittelemia ja aloittamia toimia ei Tulli näe riittävän tehokkaina.

Tulli osittain kannattaa sitä, että kuluttajaturvallisuusverkosto tekee tiedonannossa mainittuja yhteisiä tuotetestaustoimia, joissa markkinavalvontaviranomaiset hankkivat valehenkilöllisyyden turvin näytteitä verkossa myytävistä tuotteista. Näin rajallista testauskapasiteettia voidaan kohdentaa täsmällisemmin asiantuntijoiden vaarallisiksi tai vaatimusten vastaisiksi arvioimiin tuotteisiin. Tällaisen toiminnan vaikuttavuus voi kuitenkin jäädä hyvin vähäiseksi, koska tuotteen myyntiä kaikilla (mahdollisesti sadoilla tai tuhansilla) eri sivustoilla ei voida käytännössä kieltää. Lisäksi kulut jäävät markkinavalvontaviranomaisen maksettaviksi. Komission perustamat valvontahankkeet yksittäisten tulliselvitettävien pakettien valvontaan työllistävät markkinavalvontaviranomaisten lisäksi tullia ja lisäävät viranomaisille tulevia kustannuksia, koska tutkimusmaksuja ei voida osoittaa toimijalle. Myös tällaisten valvontahankkeiden vaikuttavuus on heikko. Vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen tullimenettelyyn asetettavien pakettien pysäytykseen ei voida kohdentaa luotettavaa riskinarviointia, koska tulli-ilmoituksella ei ole riittävästi riskinarvioinnissa tarvittavaa tietoa. Kaupallisen tuonnin valvonnassa riskinarviointia varten on pääsääntöisesti aina enemmän tietoa, ja tarvittaessa maahantuojayritys on velvollinen antamaan lisää viranomaisen valvonnassa tarvitsemia tietoja.

Tuotelainsäädäntö lähtee siitä, että EU:n markkinoille saatetaan vain vaatimusten mukaisia tuotteita, mistä osoitukseksi valmistajalle on annettu velvollisuus täyttää määrätyt muodolliset vaatimukset. Tulli korostaa, että CE-merkintä tai digitaalisen tuotepassin kaltaiset järjestelyt eivät takaa tuotteen vaatimustenmukaisuutta tai turvallisuutta. Muodollisen vaatimustenmukaisuuden tarkastaminen kuitenkin lisää valvontaviranomaisten hallinnollista taakkaa. Esimerkiksi digitaalinen tuotepassi voi myös antaa virheellisen signaalin maahantuojalle, joka voi ajatella valmistajan velvollisuuksien hoidetun tämän muodollisten vaatimuksen täyttyessä.

Yksi verkkokaupan ongelmiin liittyvissä keskusteluissa esiintynyt toimenpide on ollut se, että tavarat tuotaisiin ensin rahtina EU-alueelle, ja ne toimitettaisiin sittemmin EU-alueella olevista tullivarastoista kuluttajille (B2B2C). Näin viranomaiset pystyisivät varmistamaan tuotteiden tuoteturvallisuuden ja asianmukaisen verotuksen. Tätä Tulli pitää hyvänä ja tehokkaana keinona löytää vaatimusten vastaiset tuotteet markkinoille päätyvistä eristä.

Komissio yhdessä jäsenmaiden kanssa arvioi vuoden 2025 aikana asetuksen (EU) No. 608/2013 (ns. tuoteväärennösten tullivalvonta-asetus) toimivuutta. Yhtenä tärkeänä näkökulmana on tuotu esiin, että asetuksessa määritelty pienten lähetysten menettely, joka on nimenomaisesti räätälöity posti- ja

pikarahtiliikenteen pienien lähetysten valvontaan, tulisi saada pakolliseksi kaikkiin tullivalvontahakemuksiin, joiden perusteella tullit suorittavat valvontaa. Tällä hetkellä ko. menettelyn käyttäminen on oikeudenhaltijoille (esimerkiksi yritys, joka omistaa ko. IP-oikeuden) valinnainen ja käytössä EU:n laajuisesti komission arvion mukaan vain noin 30 % tullivalvontahakemuksissa.

Tulli tukee sitä, että komissio tarkastelee laajennettua tuottajavastuuta koskevien ratkaisujen kehittämistä edelleen. EU-sääntöjen yhdenmukaisuus on myös tuottajavastuun osalta tärkeää, sillä jo nykyisellääänkin tuottajavastuun soveltamisala koskee satoja eri tullinimikkeitä. On tärkeää, että tuottajavastuulainsäädäntö toimii EU:n laajuisesti yhteisillä pelisäännöillä ja ne ovat integroitavissa myös tulli-ilmoittamiseen samanlaisena EU:n laajuisesti myös huomioiden tullireformin.

On huomioitava, että Tullin ja markkinavalvontaviranomaisen toisistaan poikkeava toimivalta on haastavaa verkkokauppatilausten osalta. Tulli voi tehdä markkinavalvonta-asetuksen mukaisia tarkastuksia riskiperusteisesti kaikkiin markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin sekä yksityiseen että kaupalliseen tarkoitukseen. Yksityishenkilö verkkokauppalähetyksen tilaajana ei ole kaupallinen toimija, johon markkinavalvontalain toimenpiteet kohdistuvat vaan toimenpiteet kohdistuvat EU:n ulkopuoliseen talouden toimijaan. Yksittäisten verkkokauppaostosten valvonta on resursseja vievää, sillä hallinnollinen prosessi ulkomaiseen toimijaan yksittäistapauksissa on sama kuin suurten erien kaupallisissa tilauksissa. Näin ollen todelliset vaikutukset ovat pienet.

Edellä sanottujen toimenpiteiden lisäksi Suomen Tulli on valmisteluvaiheessa suhtautunut myönteisesti esillä olleeseen tavaraeräkohtaiseen käsittelymaksuun. Sen olisi oltava riittävän suuri, jotta maksu kattaisi lisääntyvät valvontakulut. Käsittelymaksu voisi olla em. tullivarastomenettelyä (B2B2C) käytettäessä pienempi, millä kannustettaisiin ko. toimintamallin käyttöön.

Suomen Tulli suhtautuu myönteisesti tullireformin aikataulun nopeuttamiseen.

Muilta osin Tullilla ei ole sanottavaa asiassa.

SAVANDER JONNA 91220027H

Digitaalinen allekirjoittaja:
SAVANDER JONNA 91220027H
Päiväys: 2025.06.05 11:17:45 +03'00'

Jonna Savander

Tuoteturvallisuuspäällikkö